

Dopis iz Celja

9077 ton rekordna letna proizvodnja v Tovarni emajlirane posode

Osnovna organizacija Zveze komunistov v Tovarni emajlirane posode je na svoji konferenci razpravljala o številnih problemih podjetja. Ob tej priložnosti je bil podan referat o osnovnih vprašanjih, od katerih je odvisen proizvodni uspeh. Njegov namen je bil, da člane Zveze komunistov na čim lažji način spozna s stanjem v podjetju, tako da bi — zavestno in oboroženi s poznavanjem problemov — lahko še bolj kot doslej pomagali pri razvoju tovarne.

Objavljamo nekatere dele tega poročila s pripombo, da obžalujemo, da nismo imeli na razkolago celotnega gradiva s konference, ki je hkrati obravnavala tudi vprašanje organov upravljanja.

»Za leto 1955 smo planirali 7.590 ton proizvodov. Uresničili smo 9.077 ton, kar predstavlja najvišjo številko, ki jo je tovarna dosegla skozi ves svoj obstoj. Zadnja najvišja proizvodnja je bila dosežena leta 1950, ko smo proizvedli 8.024 ton. Tedaj je v podjetju delalo 1.758 oseb, odn. 1.490 delavcev. Leta 1955 smo s 1.758 zaposlenimi (1.588 delavcev) dosegli 9.077 ton. To pomeni, da je en delavec v letu 1950 izdelal 5,4, v letu 1955 pa 5,7 tone. Torej je proizvodnost po delavcu narasla...

Plan po vrednosti za leto 1955, ki je bil določen v znesku 4.586 milijonov dinarjev, smo realizirali v znesku 4.820 milijonov. Prodali smo za 4.772 milijonov dinarjev naših proizvodov. Iz tega je videti, da smo presegli plan po vrednosti in plan prodaje — in to celo brez kakršnegakoli zvišanja cen in z delovno silo, ki je bila manjša od planirane. Po tarifnem pravilniku za leto 1955 je bilo predvidenih 1918 delovnih mest, vidimo pa, da je povprečna zaposlenost v letu 1955 obsegala samo 1758 delavcev in uslužbencev...

Moramo poudariti, da med letom 1955 nismo dvignili cen naših proizvodov (avgusta 1954 smo jih znižali za približno 10 odstotkov). Tega znižanja nismo upoštevali pri določanju planskih nalog za leto 1955. Delavski svet je v imenu celotnega delovnega kolektiva sprejel plansko obveznost na osnovi višjih cen, toda hkrati se je potrudil, da s povečano proizvodnostjo dela krije znižanje vrednosti, ki je nastalo zaradi znižanih cen. Zavedali smo se, da bomo le tako po svojih močeh lahko prispevali k izboljšanju življenjskega standarda...

Plan izvoza je bil določen v višini 1.478 ton ali 414 milijonov deviznih dinarjev. Uresničili smo 1.088 ton ali 264 milijonov deviznih dinarjev, kar pomeni, da nismo dosegli plana izvoza. Vzrok je v izostanku izvoza v Turčijo, ki je — razen sejmskih kontingentov — povsem izostal. Kljub tamkajšnjemu povpraševanju se je uvoz v

Turčijo zelo znižal predvsem zaradi deviznih težav te dežele. Če ne upoštevamo predvidenega izvoza v Turčijo, lahko ugotovimo, da je podjetje plan izvoza preseglo po količini za 12 odstotkov, po vrednosti pa nam za polno izvršitev plana manjka 5 odstotkov. Prisiljeni smo bili iskati nova tržišča in danes že redno izvažamo v Irak, Iran, Bahrein, Kuwait, Etiopijo in Romunijo...

Če se ozremo na sklad za plače, lahko ugotovimo, da je povprečna urna plača — če upoštevamo presežene norme in premije — v letu 1955 znašala 44,75 dinarjev, kar v 208 delovnih urah znaša 9.308 dinarjev. Pri tem povprečni presežek norme, ki smo ga izračunali na osnovi izvršene norma-ure po akordno - dinarskem računu, predstavlja 15,2 odstotka. Od 1. aprila do konca leta smo kot premije izplačali 1.668.522 dinarjev, delavcem od tega 781.343 dinarjev. Če dejansko izplačani zaslužek, ki obsega tudi nagrado za preseganje norme in premije, v znesku din 9.308 mesečno primerjamo s povprečno mesečno plačo v znesku 8.558 dinarjev, kot je predvidena v tarifnem pravilniku, bomo videli, da je bil skupni izplačani zaslužek večji za približno 8,7 odstotka, medtem ko je bil plan po količini presežen za 20 odstotkov. To je še en dokaz, da je v preteklem letu produktivnost dela v našem podjetju narasla.

Povečanje produktivnosti in priznane racionalizacije zmanjšujejo lastno ceno, kar velja tudi za naše poslovanje. Dokončni obračun o znižanju lastne cene pa bo gotov šele z zaključnim računom...

Naše podjetje je v teku leta redno izpolnjevalo svoje družbene obveznosti, za kar je — razen uprave — še posebno skrbel upravni odbor. Po realizaciji smo v letu 1955 plačali za:

davek na promet	648 milijonov
zvezni davek na dobiček okraju	671 milijonov
	531 milijonov
Skupno	1.850 milijonov

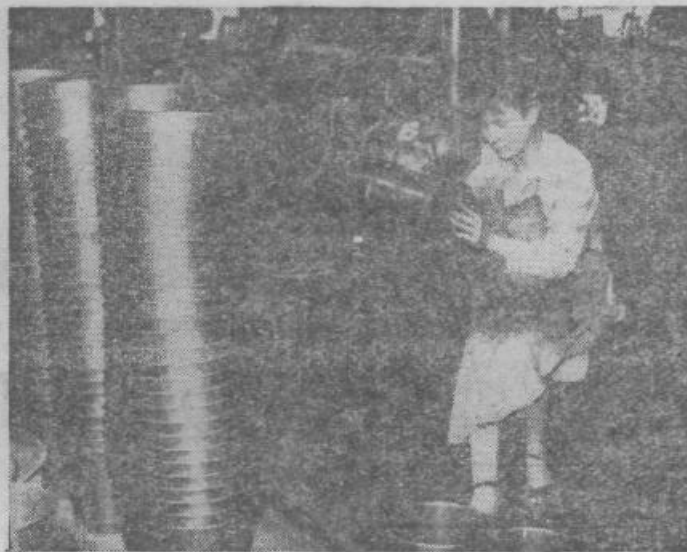
Če te družbene obveznosti preračunamo na eno proizvodno uro v podjetju, dobimo takole sliko (v dinarjih):

za davek na promet	340
za zvezni davek	270
za okraj	200
skupno	810

zaradi izostanka amortizacije	za 70 dinarjev
zaradi obresti na osnovna sredstva	za 35 dinarjev
zaradi upravno-prodajne režije	za 73 dinarjev
Skupno	178 dinarjev

Pri tem se niti ne sklicujemo na zmanjšanje proizvodnje...

Razen vzdrževanja tovarne in zamene obrabljenih strojev ter opreme v preteklem letu nismo imeli nobenih večjih investicij. Zaradi imobilizacije iz sklada

Izkušnje podjetja »Tito« v Vogošću

Uspehi pri usposabljanju kadrov

V mnogih podjetjih se v zvezi z borbo za večjo delovno produktivnost in razširitev proizvodnje predmetov za široko potrošnjo občuti večja potreba po strokovnem kadru. V podjetju »Tito« v Vogošću posvečajo temu vprašanju veliko pozornost. Ustanovili so državno mojstrsko šolo, ki jo obiskuje nad 100 delavcev in uslužbencev. Pri podjetju dela tudi trimesečni ekonomski seminar, ki ga obiskuje okrog 40 uslužbencev iz ekonomskega sektorja. Razen tega so ustanovili tudi srednjo partijsko šolo.

Ob koncu leta bo podjetje »Tito« dobilo 50 visoko kvalificiranih delavcev, kar je največji uspeh mojstrske šole. To šolo so ustanovili pred dvema letoma na pobudo tovarniškega odbora sindikata in delavskega sveta. Takrat se je vpisalo 115 učencev, ki so jih razdelili v dva odseka: strojni in prottehnični. V dosežanju šolanju je znašala povprečna ocena dobro, ker so kriterij ocenjevanja poostriili. Pouk je v poslopju osemletne šole v Vogošću, in sicer v 4 učilnicah in prostoru, kjer je kabinet za nazorni

pouk. Ves pouk se odvija po programu za državne mojstrske šole. Poučuje strokovni učni kader, ki ga sestavljajo inženirji in tehnikji podjetja, en oficir in dva profesorja osemletne šole iz Vogošća.

Razen teoriji posvečajo veliko pozornost tudi praktičnemu delu učencev, ki ga opravljajo

v obratih podjetja »Tito«. Prirejajo strokovne ekskurzije v druge tovarne. Tako so obiskali tudi tovarno motorjev pri Sarajevu.

Delo šole pa ovirata dve velik težavi. Učenci nimajo skrajšanega delovnega časa v podjetju, zato znaša njihovo dnevno delo 12 in tudi več ur. Zato ne morejo z vso pozornostjo spremljati predavanj, kar vpliva na raven znanja, ki ga dosegajo. Drugo težavo je povzročila mestna zbornica. Bil so namreč primeri, da so učenci zapustili šolo zato, ker so pri zbornici lahko dobili naziv mojstra v treh mesecih, v šoli pa šele po treh letih.

Mojstrska šola v tovarni »Tito« je pokazala lepe uspehe kljub težavam, zato lahko s polnim zaupanjem gledamo na njeno dejavnost v izobraževanju kadrov. Ta zgled je lahko koristen tudi drugim.

Naš dosedanji razvoj, proizvodnja, solidno upravljanje zaupanih sredstev, delo v organih družbenega upravljanja in vrsta drugih činiteljev nujno zahtevajo solidno tehnično znanje. Podjetja ne morejo pričakovati, da jim bo nekdo drugi dal kvalificirane delavce, kadar jih bodo potrebovala. — Zato se morajo sama poprijeti dela za dvig izobraževanja kadrov. Tovarna »Tito« v Vogošću dokazuje, kaj se lahko stori z lastnimi močmi.

Halić Djukić.

ODNOS MED SVETOM ZA PROSVETO IN ŠOLSKIM ODBOROM

(Nadaljevanje z 11. strani)

prosvetne politike, kar je neobhodno za uspešno delo šolskega odbora, obenem pa se neposredno seznanijo z bodočimi naloga mi prosvete na območju občine. Taka praksa omogoča tudi neposredno izmenjavo izkušenj pridobljenih v delu posameznih šol.

Ni potrebno posebej poudariti, koliko taka praksa krepi naš demokratični mehanizem, ker postaja tako eno pomembnih področij našega družbenega življenja, vzgoja mladega pokolenja in ljudsko izobraževanje, še bolj odprta za javnost. S tem se veča zanimanje državljanov za to tolikanj pomembno področje našega družbenega razvoja. S kako resno problematiko se na tem področju danes srečujemo v naši državi in kako odgovorne naloge so v tem pogledu pred nami, zelo jasno pričajo sklepi zadnjega plenuma CK ZKJ.

Naše šolstvo je danes pred pomembno reformo. V nekaterih občinah so ljudski odbori po svojih svetih za prosveto in kulturo že seznanili s smotri reforme tudi šolske odbore, imeli so z njimi diskusije in jim odprli perspektive v tej smeri. Ni dvoma, da bo hitrost in učinkovitost reforme — razen odločilnih objektivnih činiteljev, gmotnih in kadrovskih možnosti — v mnogočem odvisna tudi od spretnega in uspešnega dela šolskih odborov. Zato pa pomoč svetov za prosveto in kulturo pri ljudskih odborih (pa tudi samih ljudskih odborov) lahko samo zelo koristi.

Taka praksa je pokazala dobre rezultate. Na teh sestankih se šolski odbori širše seznanijo s prosvetno problematiko in dobijo perspektivo gibanja naše

prosvetne politike, kar je neobhodno za uspešno delo šolskega odbora, obenem pa se neposredno seznanijo z bodočimi naloga mi prosvete na območju občine. Taka praksa omogoča tudi neposredno izmenjavo izkušenj pridobljenih v delu posameznih šol.

Ni potrebno posebej poudariti, koliko taka praksa krepi naš demokratični mehanizem, ker postaja tako eno pomembnih področij našega družbenega življenja, vzgoja mladega pokolenja in ljudsko izobraževanje, še bolj odprta za javnost. S tem se veča zanimanje državljanov za to tolikanj pomembno področje našega družbenega razvoja. S kako resno problematiko se na tem področju danes srečujemo v naši državi in kako odgovorne naloge so v tem pogledu pred nami, zelo jasno pričajo sklepi zadnjega plenuma CK ZKJ.

Naše šolstvo je danes pred pomembno reformo. V nekaterih občinah so ljudski odbori po svojih svetih za prosveto in kulturo že seznanili s smotri reforme tudi šolske odbore, imeli so z njimi diskusije in jim odprli perspektive v tej smeri. Ni dvoma, da bo hitrost in učinkovitost reforme — razen odločilnih objektivnih činiteljev, gmotnih in kadrovskih možnosti — v mnogočem odvisna tudi od spretnega in uspešnega dela šolskih odborov. Zato pa pomoč svetov za prosveto in kulturo pri ljudskih odborih (pa tudi samih ljudskih odborov) lahko samo zelo koristi.

J. Dobravec

Anton Tofant